

**5310.01 “DÜNYA İQTİSADİYYATI” ixtisasi üzrə fəlsəfə doktoru imtahanı üçün
nümunəvi mövzular**

1. Tələb və təklif ayrılıqları və onların yerdəyişməsinə təsir edən amillər.
2. Tələb və təklif qanunu. Tələb və təklifin tarazlığı. Bazar tarazlığının L.Valras və A.Marşall təhlili.
3. Məcmu təklif əyrisinin qısamüddətli və orta müddətli dövrdə (qiymətə görə) dəyişməsi.
4. Tələb həcmində dəyişmə ilə tələbin səviyyəsinin dəyişməsi anlayışları arasında fərq (Qrafik izah)
5. Təklif miqdarında dəyişmə ilə təklifin səviyyəsinin dəyişməsi arasında fərq (Qrafik izah)
6. Tələbin qiymət elastikliyi (qrafik izahla) və onu müəyyən edən amillər. Bu göstəricinin tədqiqat üçün üstün və zəif cəhətləri
7. Təklifin qiymət elastikliyi və onu müəyyən edən amillər. Bu göstəricinin tədqiqat üçün üstün və zəif cəhətləri.
8. Azalan faydalılıq həddi, gəlir və əvəzetmə effektləri.
9. Pula tələb nəzəriyyəsi və tələbin formaları. Dövriyyədəki pulun həcmi nəzəriyyəsinin izahıPula tələb və təklif ayrılıqları. Pul bazarı (pulun həcmi, faiz dərəcələri).
10. Rəqabətli və inhizərçi bazarda istehsalçı və istehlakçı faydasının (və cəmi faydanın) dəyişməsinin qrafik izahı
11. Kobb-Duqlas istehsal funksiyası
12. Harrod-Domar modeli
13. Tinberqen modeli
14. Solou modeli
15. Pol Romerin endogen artım modeli
16. Dünya iqtisadiyyatı vahid sistem kimi. obyekt və subyektləri.
17. Dünya iqtisadiyyatının yaranmasının obyektiv əsasları və amilləri. inkifafının əsas xüsusiyyətləri.
18. Dünya təsərrüfat sistemi və ümumdünya təsərrüfatının formalasmasının ümumi və fərqli cəhətləri. Bəşəriyyətin iqtisadi inkisafının nəticəsi.
19. Dünya iqtisadiyyatının formalasması və beynəlxalq əmək bölgüsü.
20. Beynəlxalq əmək bölgüsünün inkişaf istiqamətləri. İnkisaf və asılılıq səviyyəsi: dünya təsərrüfatının mərkəz və əyalət bölgüsü. Dünyada mərkəz və əyalət qütblərinin inkisaf proseslərində rolu.
21. Dünya iqtisadiyyatının sistemli inkisafına konseptual yanasmalar.
22. Dünyanın sistemli inkisafını əks etdirən əsas iqtisadi və sosial-mədəni nəzəriyyələr
23. Beynəlxalq əmək bölgüsü, mütləq və müqayisəli üstünlüklər (A.Smit, D.Rikardo)
24. İqtisadi resursların beynəlxalq hərəkətinə (E.Hekser, B.Olin) dair konsepsiyalar
25. İqtisadi artım mərhələlərinə dair Uolt Rostonun sosial-mədəni konsepsiyası
26. Müasir sənaye inqilabı və meqaiqtisadiyyat. Müasir dünya iqtisadiyyatı: yeni irəliləyişlər və xüsusiyyətlər
27. Vahid industrial cəmiyyəti haqqında Aron Raymond nəzəriyyəsi
28. Yeni industrial cəmiyyətə dair Con Helbreyt nəzəriyyəsi
29. Yeni post industrial cəmiyyətə və Vahid sivilizasiyaya dair Daniel Bellin və Frensis Fukuyamanın konsepsiyası
30. Dünya iqtisadiyyatının qloballaşması və qlobal demoqrafik dəyişikliklər.
31. Dünya əhalisinin artımı ilə qlobal iqtisadi inkişaf arasında qarşılıqlı əlaqə.
32. Dünya əhalisinin geniş təkrar istehsalının müasir tipi.
33. İnkişaf etmiş və inkişaf etməkdə olan ölkələrdə demoqrafik situasiya. Müasir siyasi-iqtisadi vəziyyət və dünya əhalisinin miqrasiyasının əsas cəhətləri.
34. Beynəlxalq əmək bazarları. Qloballaşma və beynəlxalq miqrasiyada yeni meyillər.

35. İnsan kapitalının hərəkəti. Miqrantların əməyinin keyfiyyəti və məşğulluq problemi. Yaşayış səviyyəsi və keyfiyyəti
36. Qlobal inkişaf prosesləri və dünya əhalisinin təmərküzləşmə mərkəzləri.
37. Beynəlxalq miqrasiyanın tənzimlənməsi.
38. Beynəlxalq Əmək Təşkilatı (BƏT) və onun beynəlxalq əmək bazarının tənzimlənməsində rolu
39. Azərbaycanın demoqrafik və miqrasiya siyasətinin qanunvericilik bazası. Azərbaycanda beynəlxalq miqrasiya proseslərinin tənzimlənməsi
40. Dünya resurslarının təsnifatı və strukturu. Dünyanın təbii və iqtisadi resurs potensialı.
41. Dünya resurslarının miqyası və bölgüsü. Resurslardan səmərəli istifadənin əsas aspektləri: Qarşılıqlı əvəzlənmə, tamamlanma və mobillik
42. Təbii və iqtisadi resurslardan qlobal istifadənin imkanları.
43. Təbii resurs və ətraf mühit arasında qarşılıqlı asılılıq.
44. Yerli və qlobal iqtisadi risklər. Ekoloji risklər və iqtisadi resursların istehsalı və istifadəsi.
45. Dünyada insan faktorunun rolu və inkisafı
46. Dünyanın maliyyə resursları və sahibkarlıq resursları.
47. Elmi resurslar və elmi-texniki mərkəzlər.
48. Dünya iqtisadiyyatında yeni resurslar: «Bilik iqtisadiyyatı», «Yasıl iqtisadiyyat», İKT və müasir infrastruktur sistemlər
49. Dünyanın resurs bazasının artırılması problemləri və perspektivləri.
50. Müasir dünyada istehsal resurslarının və sərvət formalarının transformasiyası
51. Dünyanın bütöv iqtisadi sistemi kimi formalaşmasını şərtləndirən nisbi və mütləq amillər.
52. Dünya iqtisadi sisteminin formalaşması istiqamətləri.
53. Müasir dünyada inteqrasiya və dezinteqrasiyal prosesinin siyasi və iqtisadi əsasları.
54. Dünyada iqtisadi təcridləşmənin səbəbləri və sosial-iqtisadi nəticələri
55. Geoiqtisadi məkan və onun strukturca genişlənməsi. Geoiqtisadi məkanda iqtisadi transformasiya.
56. Vahid dünya iqtisadi strukturunun təkmilləşməsi meylli ilə liberallaşma meylinin güclənməsi.
57. Müasir geoiqtisadiyyatın dünyadakı çoxşaxəli transmilli nəqliyyat-kommunikasiya vasitələrinə, əlverişli məkanlara nəzarət imkanları.
58. Geostrateji inkişafın iqtisadi güc vasitələrinə nisbətən hərbi-siyasi və dini-etnik vasitələrin reallaşdırılmasına üstünlük verməklə hədəflənməsi
59. Müasir iqtisadi inteqrasiya birliklərinin uzun müddətli məkan xarakteristikası.
60. Geoiqtisadi məkan və dünya əhalisinin təhsil və mədəni səviyyəsinin yüksəlməsi.
61. Dünya iqtisadiyyatı sisteminin strukturu və tərkib elementləri. Əsas ölkə qrupları.
62. Dünya iqtisadiyyatında mərkəz və əyalət anlayışları, onların assimetrik qarşılıqlı asılılığı
63. Qlobal iqtisadi struktur dəyişikliklər. Struktur islahatların mühüm tipləri.
64. Dünya iqtisadiyyatında ən mühüm sektorlar və sahələr, onların strukturu və tərkib hissələri.
65. Dünya iqtisadiyyatının təkrar istehsal strukturu, təkrar istehsal zənciri və onun əsas tərkib elementləri
66. Dünya iqtisadiyyatının sosial-iqtisadi strukturu. Əsas infrastruktur sahələr
67. Xidmətlərin dinamik inkişafının əsas səbəbləri. Xidmətlərlə istehsalının beynəlxalq ticarətlə bağlılığı. Xidmət istehsalının və xidmətlərlə ticarətin spesifikasiyası
68. Xidmətlərlə ticarətin strukturu və əsas meylləri. Dünya xidmətlər istehsalında qabaqcıl ölkələr. İnkişaf etmiş ölkələrin xidmətlərlə ticarətdə üstün mövqeyi
69. Xidmətlərlə beynəlxalq ticarətin tənzimlənməsi. Azərbaycanın beynəlxalq xidmət bazarında iştirakı
70. Dünya bazarının təkamülü və formalaşması mərhələləri. Dünya bazarının strukturu və təsnifatı

71. Dünya bazarının konyunkturunu və onun formalasmasının xarakteri. Dünya bazarının konyunkturunu formalasdırən əsas amillər. Tələb və təklif, endogen və ekzogen, qısa, orta və uzunmüddətli amillər. Tsiklik və qeyri-tsiklik amillər
72. Dünya iqtisadiyyatının inkisafında dünya bazarının yeri və rolu. Dünya bazarında rəqabətin beynəlxalq və milli səviyyələrdə tənzimlənməsi
73. Dünya bazarında qiymətlərin formalasması xüsusiyyətləri.
74. Dünya bazarının tarazlığı. Tarazlı bazar qiymətləri. Dünya qiymətlərinin təsnifatı və beynəlxalq bazarlarda geniş tətbiq olunan qiymətlər
75. Dünya iqtisadiyyatında birjalar və birja əməliyyatları. Birjaların təskili forması və fəaliyyət mexanizmi
76. Mal birjalari (London, Çikaqo, Tokio, Paris, Sidney, Rotterdam və b.). Fond birjalari (Nyu-York, London, Tokio, Vyana, Frankfurt, ABS elektron fond birjalari, Euronext NV). Valyuta birjalari (London, Frankfurt, Amsterdam, Vyana, Sinqapur.). Elektron valyuta birjalari (Currenex , Atriax, FX Alliance- FXall).
77. Birja infrastrukturari
78. Dünya iqtisadiyyatında transmilliləşmənin başlıca istiqamətləri və meylləri.
79. TMK-ın nəsiləri. Beynəlxalq korporasiyalar və transmilliləşmə. Transmilliləşmə proseslərini və TMK-ın formalaşmasını izah edən əsas nəzəriyyələr
80. Müasir mərhələdə transmilliləşmə və qoballaşma. Transmilliləşmə və dünya iqtisadiyyatında inteqrasiya prosesləri
81. TMK-ın dünya iqtisadiyyatına təsir mexanizmi
82. Transmilliləşmə proseslərinin və TMK fəaliyyətinin miqyasının qiymətləndirilməsində istifadə olunan göstəricilər. Transmilliləşmə indeksi (TNİ). TNİ-nin metodikası
83. Azərbaycan iqtisadiyyatında TMK-ların rolu və perspektivləri
84. Azərbaycanın qlobal, regional və ikitərəfli əlaqələri. Azərbaycanın beynəlxalq və regional iqtisadi təşkilatlarda iştirakı
85. Azərbaycan və Dünya Bankı. Azərbaycan və Beynəlxalq Valyuta Fondu. Azərbaycanlaq və ÜTT münasibətləri
86. Azərbaycan və İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı.
87. Azərbaycan və MDB
88. Azərbaycanın iştirakı ilə perspektiv enerji lahiyələri. TAP və TANAP lahiyələrinin Azərbaycanın beynəlxalq enerji təhlükəsizliyi sisteminə perspektiv töhfələri

Tövsiyə olunan əsəbiyyat

1. Todaro and Smith. "Economic development". Pearson, 2020
2. Mirisli F.R Dunya iqtisadiyyati.- dərslik Moskva.- 2015 tərcümə UNEC 2016 .650 səh
3. Beynəlxalq İqtisadiyyat: Nəzəriyyə və siyasət (müəlliflər: Pol R.Kruqman, Mauris Obstfeld və Mark J.Melitz);
4. Makroiqtisadiyyat (müəllif: R.Dornbuş, S.Fişer, R.Stars, 2021);
5. Makroiqtisadiyyat (müəllif: Olivier Blansar, 2021);
6. Mikroiqtisadiyyatın əsasları (müəlliflər: Karl E.Keys, Rey C.Feyr və Şaron E.Oster).
7. "Государство и экономическая политика", Арье Л.Хиллман. Москва 2014
8. Высшая макроэкономика [Текст]: учебник / Дэвид Ромер ; пер. с англ. под науч. ред. В. М. Полтеровича ; Нац. исслед. ун-т «Высшая школа экономики». — М. : Изд. дом Высшей школы экономики, 2014. — 855, [1] с. — 1000 экз. — Перевод изд.: David Romer. Advanced Macroeconomics. Second edition. Boston, IL: McGraw-Hill, 2001. — Библиогр.: с. 783—825. — Предм. указ.: с. 826—855. — ISBN 978-5-7598-0406-2 (в пер.)
9. Ali makroiqtisadiyyat. Beşinci nəşr. Devid Romer. Azərbaycan dilinə tərcümə. 2019
10. Портер М. Международная конкуренция. - М.: Междунар. отношения, 1993

11. Mehemet Karagül. Dünya Ekonomisi. 2. Ankara: 2011
12. Randy Charles Epping, A Beginner's Guide To The World Economy//Vintage Books A division of random house, inc. New york 1995
13. S.H.Naciyev, Ə.İ.Bayramov, Dünya iqtisadiyyatının tarixi (dərslük), Bakı 2011
14. А.Захаров, Д.Кириченко, Е.Челмодеева — Валютные и универсальные биржи XXI века как антикризисный механизм финансового рынка: 2-е изд., перераб. и доп. — М., 2002 г
15. Halil Seyidoğlu, Uluslararası iktisad, Uluslararası hizmet ticareti, İyirmidokkuzuncu Bölüm, s.732-742, İstanbul 2001
16. World trade statistical review 2023 - World Trade Organization
17. P.Çornaya Geoiqtisadiyyat, rus dilindən tərcümə 2014.
18. Koçetov. Geoiqtisadiyyat. Dünya iqtisadi məkanının mənimsənilməsi. - M.: Norma 2014
19. Kərimli İ. Azərbaycanin geoiqtisadi inkişaf konsepsiyası və milli iqtisadi mənafeələr problemi.Azərbaycanın Vergi jurnalı 2012 №3 131-143
20. А.С.Булатова, Н.Н.Ливенцева - Мировая экономика и международные экономические отношения, Москва, Магистр 2010
21. İ.A.Kərimli -Dunya iqtisadiyyati.-Beynəlxalq ticarət,maliyyə və inkişaf, Bakı.- 2006. İng.dilindən tərcümə
22. H.Seyidoğlu, Uluslararası İktisat, 2015
23. Frederik P.Stutz, Barney Worf. Economy: Geography. Bizness, Denelopment. Sixth Edition, UST: Rearson, 2012, 488 s.
24. S.H.Naciyev, Ə.İ.Bayramov, Dünya iqtisadiyyatının tarixi (dərslük), Bakı - 2011
25. Transnational Corporations Volume 26, 2019, Number1/https://unctad.org
26. A Brief History of Transnational Corporations (by Jed Greer and Kavaljit Singh), https://www.globalpolicy.org
27. Claude Serfati. Financial dimensions of transnational corporations, global value chain and technological innovation. Dans Journal of Innovation Economics & Management 2008/2 , pages 35 -61
28. data.worldbank.org/indicator - Dünya Bankının məlumatları
29. www.stat.gov.az - Azərbaycan Dövlət Statistika Komitəsinin saytı
30. www.imf.org - Beynəlxalq Valyuta Fondu
31. www.weforum.org - Dünya İqtisadi Forumu